

berøbe dem deres kommunale Valgret. Det er vist, at man ikke her gaar ind paa at svinge en Del af dem, i Kraft af hvis politiske Valgret vi sidde her, og skal der altsaa være en ensartet Fremgangsmaade, maa man tænke over, hvorledes det skal kunne gennemføres, og jeg har nu antydet en Vej, man i denne Henseende kunde gaa.

Jeg har nogle Bemærkninger at gjøre til det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev), som desværre heller ikke er her tilstede. Jeg betragtede nærmest hans Foredrag som det store Hartkorns Indlæg i Sagen, og det gav mig da det Indtryk, at jeg havde særdeles god Føje til, da jeg første Gang havde Ordet, paa Forhaand, ialtfald for mit Vedkommende, at afvise Tanken om at vende tilbage til Næringsbeskatningen. Det ærede Medlem udtalte sig noget dunkelt om sine Tanker i saa Henseende, men saavidt jeg forstod hans Mening rigtig, var det den, at Feilen ved den nuværende kommunale Beskatning ligger i, at vi ikke have en Næringsstat. Vi have, siger han, en Næringsstat paa Landbruget, nemlig Hartkornsstaten, men paa alle andre faktiskste Eiendoms- og Næringsværdier have vi ingen tilsvarende fast Afgift, og han giver da følgende Raad: Lad os rette dette, lad os lægge en fast Afgift paa saadanne andre Eiendoms- og Næringsværdier, svarende til Hartkornsstaten, og han stillede i Udsigt som Ækvivalent derved, at der da tillige kunde lægges en større Byrde paa Stovene, altsaa større Skovskuld, end der nu have. Jeg antager, at han saa tænkte: Var dette gjort, havde vi naaet til saadanne faste Afgifter, ikke alene paa Hartkornet, men ogsaa paa Næringen, behøvedes der ingen mellemkommunale Beskatningsregler mere; det er vi saa fri for, og alligevel beholde vi Formue- og Leilighedsstat, men blot til vedkommende Stattehvers Opholdskommune. Jeg tror ikke, jeg tog fejl i hans Tankegang i saa Henseende, at det var den Vej, han ønskede, at vi skulde gaa. Jeg skal nu ikke dvæle ved de enkelte Feil deri, idet vi jo have enkelte Næringsafgifter endnu, ogsaa til Kommunerne. Det er en bekendt Sag, at til enhver Næring, der ikke kan drives uden Næringsbevis, skal et saadant kjøbes, og en Kjendelse derved erlægges til Kommunen, men det er kun een Gang for alle. Der er Næringsafgifter af Gjæstgiveri, Brandevinsudstjænkning og Sligt, som ogsaa gaa til Kommunen, men i det Hele er det rigtigt, at faste Næringsafgifter have vi nu ikke som Led i den kommunale Beskatning. Skulde vi altsaa efter det ærede Medlems Forslag gaa til at paalægge en fast Næringsstat,

hvorledes skulde det da ske? I den nye norske kommunale Skattelov er man gaaet den Vej, ligesom at slaa Næringen i Hartkorn, det vil sige at lægge Hartkorn paa Eiendoms- og Næringsværdier, og det paa den Maade, at man siger: Hvor meget er en Tønde Hartkorn eller, hvad de der kalder en Skulddaler, værd i Landbruget? og saa spørger videre: Hvor meget er den og den anden Eiendom eller Fabrik værd? Derefter sammenligner man saa disse to Ting og siger: Saa og saa mange Skulddalere er den Fabrik værd. Vilde man følge den samme Fremgangsmaade her, vilde vi komme til at sige som saa: Der ligger en Fabrik med saa og saa mange Tønder Hartkorn, eller med andre Ord: Man vilde efter vor Sprogbrug ligesom komme til at lægge Hartkorn paa Næringen. Derved se vi jo tydelig, hvad det er, det her dreier sig om, naar man vil til at paalægge en ny Næringsstat, det vil nemlig sige akkurat det Samme, som om man, naar nogen Jord var fri for Hartkorn og anden ufri, saa uden videre vilde lægge Hartkorn paa det fri Hartkorn, og det uden Erstatning. Jeg kunde have lyst til at spørge det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev), hvorledes han vilde have opfattet det, dersom man i Halvtredserne ligeoverfor det frie Hartkorn var gaaet den Vej at sige: Nu faae 3 Hartkorn paalagt Allesammen uden nogen Erstatning. Jeg veed ikke, om det var det ærede Medlems Mening at ville give disse Næringsværdier Erstatning, ligesom det frie Hartkorn i Halvtredserne fik kongelige Obligationer udbetalte som en Kapitalerstatning for de ny paalagte Hartkornsstat; men jeg kan dog ikke tro, at det skulde være hans Mening, idet det vilde være faktisk umuligt at gennemføre eller udbetale en saadan Erstatning til de Næringsdrivende. Jeg ser derfor ingen anden Tanke i dette, end at lægge Hartkorn paa det frie Hartkorn, uden at Erstatning gives derved: men det er ganske vist et eienommeligt Udtryk af Interesse for de Næringsdrivende, især for et Medlem fra en af Landets største næringsdrivende Byer. Jeg for mit Vedkommende vil paa ingen Maade kunne eller turde være med til en saadan Fremgangsmaade. Jeg vil ogsaa gjøre opmærksom paa, at, selv om man var naaet til at paalægge dette nye Hartkorn, vilde man dog ikke, som det ærede Medlem syntes at forudsætte, blive fri for mellemkommunale Beskatningsregler — slet ikke, thi det er Naget, som overhøvedet slet ikke berøres heraf. Formue- og Leilighedsstaten maatte ligesuldt blive staaende, og det vilde være lige ubilligt at lade hele en Mand's Formue- og Leilig-